

۱- السؤال الاول: تَرجم العبارات التالية إلى الفارسية:

- ۱- و عباد الرحمن الذين يمشون على الأرض هوناً.
- ۲- إذا رأيتَ من هو أسفل منك بدرجة فارغه إليك برفقٍ.
- ۳- لا ينجح التلاميذ في دروسهم إلاّ المجدين منهم.
- ۴- طلب أميرٌ من حكماء بلاده دواءً لأخطر الأمراض.
- ۵- نرى التلاميذ يهتمون بما يطلب منهم المعلمون.
- ۶- لقد وردت حقائق فخمة و دقيقة في الآيات القرآنية.

۲- السؤال الثاني: اكتب:

- (الف) «أَلحَّ على» بالفارسية
(ب) «تاریکی» بالعربية
(ج) ضدّ «الشيب»
(د) مترادف: «الخمول»

۳- السؤال الثالث: صحّح الأخطاء:

- ۱- إن يُدقُّ الجرسَ فلا تبقى في الصفِّ إلاّ التلميذتين.
- ۲- نادتنی معلّمتی: قم يا سميرة! أنت أفضل التلميذات أخلاقاً
- ۴- السؤال الرابع: عيّن الصحيح عن ترجمة أو تعريب العبارات التالية:

(الف) أرجوا أن يجمعني ربّي بأولادي.

- ۱- امید داشتیم که پروردگار مرا با پسرانم گرد آورد. ۲- امیدوارم که پروردگارم مرا با فرزندانم جمع آورد.
- (ب) يعيش البخیل في الدنيا عيشة الفقير.
- بخیل در دنیا تهیدست

- ۱- حتماً - زندگی کرده است.
- ۲- همچون - زندگی می کند
- (ج) لا يسمح القرآن للناس أن يتركوا الدنيا بذريعة الآخرة.

قرآن به مردم که دنیا را به آخرت، رها کنند.

- ۱- اجازه نمی دهد - بهانه ی
- ۲- اجازه نداده است - خاطر

(د) آن چه از خیر انجام داده ای خواهی دید.

- ۱- ستّوَجِد ما تعمل من خیر
- ۲- ستّجِد ما عملت من خیر.

۵- السؤال الخامس: صحّح الأخطاء في الترجمة:

- ۱- أيّها الراكبون! ماذا تنتفعون بهذه الأعمال؟
- ۲- غداً يرتفع العباد درجة على قدر عقولهم.
- ۶- السؤال السادس: ميّز الفعل المضاعف، المفعول المطلق و نوعه، المنادى، الحال و صاحبها، المعطوف، التمييز، المستثنى و المستثنى منه في العبارات التالية:

أَيَّتْهَا النفس! لِمَ تسرُّ من فشله و بكائه؟! - أساليب دعوة الاسلام يختلف بعضها عن بعض اختلافاً كبيراً - فَمَنْ يعمل مثقال ذرة خيراً يره - قالت فرحة: لا يقول أولادي كلمة إلاّ الحقّ.

۷- السؤال السابع: عيّن الصحيح في ترجمة ما أُشير إليه بخط:

- ۱- قد تذوّق البارودي مِرَّ الحياة و حلوها. (گذشت، تلخ، سختی)

- ۲- أَيُّهَا الْإِنْسَانُ! لَا تَيْأَسُ و أنت مؤمن بالله. (مأیوس نمی شود، ناامید نباش، ناامید نشد)
- ۳- كانت أوروبا تُدخل علماءها في زمرة المارقين. (گم گشتگان، از دین برگشتگان، جادوگران)
- ۴- تَلَقَّى النَّبِيُّ ﷺ الآيات القرآنية من الله. (دریافت کرد، برخورد کرد، درک کرد)
- ۸- السؤال الثامن: شكّل ما أشير إليه بخطّ:
- كان النبي ﷺ أشدّ الناس عزّة عند الأطفال و لا يدع التأكيد على احترامهم.
- ۹- السؤال التاسع: املأ الفراغ بالكلمة المناسبة:
- ۱- لا يوجد للجهل دواءٌ إلّا و القلم. (الحبر، الحبر، الحبر)
 - ۲- جاهدوا المشركين المؤمنين. (جهاداً، جهاد، مجاهدة)
 - ۳- كان المسلمون يرحلون إلى البلاد عن العلوم. (باحثون، باحثين، باحثين)
 - ۴- أعظم الأمراض هو الجهل. (الخطر، خطر، خطر)
 - ۵- اجتنب الخفاش من الاصطدام بالأشياء الطيران. (أثناء، بعد، قبل)
 - ۶- أيّها وُلِدَتْ من جديد. (الفارس، فارس، الفارس)
 - ۷- هي عهداً و مسؤوليتها. (الماضي من نسي، -)
 - ۸- آتَى لى الفرصة. (المضارع من دام، - للغائبة)
- ۱۰- السؤال العاشر: اقرأ النصّ التالى ثم أجب إجابة كاملة:
- رَبَّتِ الْخَنَسَاءُ أَبْنَاءَهَا عَلَى الْقِيَمِ الْإِسْلَامِيَّةِ وَ بَعْدَ سِنَوَاتٍ حِينَ اشْتَدَّتْ الْحُرُوبُ شَارَكَ الْأَوْلَادُ فِي سَاحَةِ الْمَعْرَكَةِ وَ رَزَقَهُمُ اللَّهُ الشَّهَادَةَ فَبِى سَبِيلِهِ وَ عِنْدَمَا عَرَفَتِ الْخَنَسَاءُ الْخَبَرَ حَمَدَتِ اللَّهَ عَلَى هَذِهِ النِّعْمَةِ.
- الف) كيف نشأ أولاد الخنساء؟
ب) هل أَسْتُشْهِدُ بعض أولادها في الحرب؟ (إجابة كاملة)
ج) ماذا عملت الخنساء بعد استشهاد أولادها؟
د) عَيَّنْ فعلاً معتلاً و اذكر نوعه.
- ۱۱- السؤال الحادى عشر:
- الف) أعرب ما أشير إليه بخطّ:
- كَيْفَ يُمْكِنُ أَدَاءُ هَذِهِ الْأَعْمَالِ؟ - الخفاشُ مِنْ أَعْجَبِ الْحَيَوَانَاتِ خَلْقاً وَ لَا تُسَاعِدُهَا عِنْدَ الطَّيْرَانِ إِلَّا آذَانُهَا
- ب) صحّح الأخطاء فى التحليل الصرفى:
- تَعَوَّدَ أَنْ يَشْتَرِكَ فِي حَفْلَةٍ عَظِيمَةٍ لَعِيدِ الْأَضْحَى
تَعَوَّدَ: فعل مضارع، للغائبة، مزيد ثلاثى، صحيح، معلوم، معرب
الأضحى: اسم، جمع مكسر، مؤنث، معرفة، منصرف، منقوص

پاسخ سؤالات امتحانی هماهنگ کشوری- شهریور ماه ۱۳۸۶

۱- عبارتهای زیر را ترجمه کنید:

- ۱- و بندگان خدای مهربان کسانی هستند که به آرامی بر زمین راه می‌روند.
- ۲- زمانی که دیدی کسی یک درجه پایین‌تر از تو قرار دارد او را با مهربانی و مدارا به‌سوی خود بالا بیاور.
- ۳- دانش‌آموزان در درس‌هایشان موفق نمی‌شوند مگر تلاشگران از آن‌ها.
- ۴- فرمانروایی از حکیمان سرزمین خود دارویی برای خطرناک‌ترین بیماری‌ها خواست.
- ۵- می‌بینیم دانش‌آموزان به آن‌چه معلمان از آنان می‌خواهند توجه می‌کنند.
- ۶- مسلماً حقیقت‌های بزرگ و دقیقی در آیه‌های قرآنی وارد شده است.

۲- بنویسد:

الف) اصرار کرد ب) الظلمة - الظلام ج) الشباب - الصبا د) الكسالة

۳- اشتباهات را تصحیح کنید:

- ۱- يُدَقُّ ← يُدَقُّ: این فعل، مضاعف است و در امر و مضارع مجزوم حرف آخر آن معمولاً با فتحه می‌آید.
الجرس ← الجرس: این کلمه نائب فاعل فعل مجهول يُدَقُّ است و نائب فاعل هم‌چون فاعل مرفوع است.
التلميذتين ← التلميذتان: چون استثناء مفرغ است مستثنی مرفوع به اعراب فاعل است و چون مثنی است علامت رفع آن به «الف» است.
- ۲- قُمْ ← قُومِي: این کلمه، فعل امر و اجوف در صیغه للمخاطبة می‌باشد و در این صیغه حرف عله حذف نمی‌شود.
سميرة ← سميرة: اسم عَلَم و منادی واقع شده است و منادی مفرد عَلَم، مبنی بر ضمه است.
اخلاق ← اخلاقاً: این کلمه اسم جامد است و پس از اسم تفضیل آمده است تا ابهامی که در عبارت وجود دارد از بین ببرد پس تمییز است و آن منصوب است.
- ۴- ترجمه و تعریب درست را معین کنید:
- الف) گزینه ۲: «أَرْجُو» فعل مضارع به معنی «امیدوارم» و «رَبِّي» به معنی «پروردگارم» و «اولادی» به معنی «فرزندانم» می‌باشد که در ترجمه گزینه ۱ اشتباه ترجمه شده است.
- ب) گزینه ۲: «يعيش» فعل مضارع است و «عيشة» مفعول مطلق نوعی که در زبان فارسی به: همچون، همانند و ... ترجمه می‌شود.
- ج) گزینه ۱: «لا يسمح» فعل مضارع منفی و «ذريعة» به معنی «بهانه» می‌باشد.
- د) گزینه ۲: فعل «انجام داده‌ای» ماضی است و ترجمه آن «عملت» و ترجمه «خواهی دید»، «ستجد» می‌شود زیرا حرف عله «واو» در فعل مضارع مثال واوی حذف می‌شود.
- ۵- اشتباهات در ترجمه را تصحیح کنید:

- ۱- سواران ← ای سواران: هرگاه منادی «آل» داشته باشد بین آن و حرف ندا کلمه «آیها» می‌آید و وجود «آیها» نشانگر حذف حرف ندا است. پس در ترجمه «ای سواران» درست است. کار ← کارها: «اعمال» جمع «عمل» به معنی «کارها» می‌باشد.

می‌برند ← می‌برید: «تنتفعون» فعل مضارع صیغه للمخاطبین و به معنی «سود می‌برید» می‌باشد.

۲- ← فردا: کلمه «فردا» باید به ترجمه اضافه شود (فردا رتبه‌ی بندگان)

عقل‌ها ← عقل‌هایشان : «عقول» با ضمیر «هم» به کار رفته است پس لازم است ضمیر ترجمه شود.
خواهد رفت ← می‌رود: «یرتفع» فعل مضارع است نه فعل مستقبل پس معنی آن «بالا می‌رود» می‌باشد.

۶- فعل مضاعف و مفعول مطلق و ... را مشخص کنید:

فعل مضاعف: تَسْرُ: افعالی که مجرد آن‌ها حرف مشدد دارد یعنی عین الفعل و لام الفعل آن‌ها از یک جنس است مضاعف نام دارد.

مفعول مطلق: اختلافاً: این کلمه مصدر منصوب از جنس فعل جمله یعنی «یختلف» می‌باشد پس مفعول مطلق است.
نوع مفعول مطلق: نوعی (بیانی): هرگاه مفعول مطلق اضافه شود یا با صفت به کار رود نوعی یا بیانی است (در این عبارت کبیراً صفت اختلافاً است).

منادی: آیَةُ: در این عبارت حرف ندا حذف شده است و «آیَةُ» منادی نکره مقصوده است و چون «النفس»، مؤنث مجازی و دارای «أل» است از «آیَةُ» استفاده می‌شود.

حال: «فرحَةً»: این کلمه اسم منصوب مشتق نکره است و حالت فاعل فعل «قالتُ» را بیان می‌کند.

صاحب حال: ضمیر «هی» مستتر: فاعل «قالتُ» ضمیر مسستر «هی» می‌باشد و چون «فَرِحَةً» حالت او را بیان میکند پس او صاحب حال است.

معطوف: بکاء: معطوف کلمه‌ای است که پس از یکی از حروف عطف واقع شود و این کلمه پس از «واو» عاطفه آمده است.

تمیز: خیراً: اسم‌هایی که بر وزن، حجم و ... دلالت می‌کنند چون از شمول بسیاری برخوردارند لذا با نوعی ابهام همراه هستند. از این رو برای رفع ابهام به تمیز نیاز دارند. پس «خیراً» که پس از «مَثْقَالَ ذَرَّةٍ» آمده است تمیز و منصوب است.

مستثنی: الحق: کلماتی که پس از حروف استثنای «إِلَّا» واقع می‌شوند مستثنی می‌باشند.

مستثنی منه: کلمه: به اسم قبل از «إِلَّا» که مستثنی از آن جدا می‌شود «مستثنی منه» گویند.

۷- ترجمه صحیح را معین کنید:

یادآوری: گاهی معنای یک کلمه از کلمات هم‌خانواده آن یا قرائنی چون موضوع متن و واژگان مجاور فهمیده می‌شود.

۱- تلخ: با توجه به کلمه «خُلُو» به معنی شیرینی، «مرّ» که ضد آن است به معنی تلخی به کار می‌رود.

۲- ناامید نباش: فعل «لا تَیأس» فعل نهی به معنی «ناامید نباش» است.

۳- از دین برگشتگان: «مَرَقَ» در لغت به معنی «خارج شد» می‌باشد و با توجه به معنی عبارت و برخورد اروپاییان به معنی «از دین برگشتگان» ترجمه می‌شود.

۴- دریافت کرد: «تَلَقَّی» در باب «تَفَعَّلَ» به معنی «گرفت، دریافت کرد» از زمینه عبارت به دست می‌آید زیرا پیامبر □ آیات قرآنی را از خداوند بلندمرتبه دریافت می‌کرد.

۸- حرکت‌گذاری کنید:

أَشَدَّ: این کلمه خبر «کانَ» است و خبر «کانَ» منصوب است.
الناس: این کلمه مضاف الیه است و آن مجرور است.

عَزَّةٌ: این کلمه پس از اسم تفضیل آمده و چون جمله از شمول بسیاری برخوردار است با نوعی ابهام همراه است و «عَزَّةٌ» این ابهام را برطرف می‌کند پس تمیز و منصوب است.

يَدْعُ: حرف «لا» لای نفی و غیرعامل است پس فعل مضارع با ضمه به کار می‌رود.

۹- جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید:

۱- الحبر: مستثنی در استثنای تام که مستثنی منه در آن ذکر می‌شود منصوب است.

- ۲- جهاد: این کلمه مصدر منصوب از جنس فعل جمله و مفعول مطلق است و چون اضافه شده است با تنوین به کار نمی‌رود (جهاد مصدر دیگر باب مفاعله است).
- ۳- باحثین: این کلمه حالت مسلمانان را بیان می‌کند و منصوب مشتق است بنابراین حال است و منصوب به اعراب فرعی (یاء).
- ۴- خَطَرًا: اسم جامد نکره پس از اسم تفضیل تمییز و منصوب است.
- ۵- اثناء: عدم برخورد خفاش با اشیاء در حین پرواز است نه قبل و پس از آن بنابراین «اثناء» درست است.
- ۶- الفارس: اسم مشتق پس از «أی»، نعت برای «أی» می‌باشد و چون «أی» منادی نکره مقصوده و مبنی بر ضمه است پس «الفارس» که نعت است تابع منعوت خود یعنی «أی» در اعراب می‌باشد.
- ۷- نَسِيتَ: با توجه به ضمیر «هی»، فعل مورد نظر در صیغه للغائبه به کار می‌رود و حرف عله در فعل ناقص بر وزن فَعِلَ در صیغه للغائبه حذف نمی‌شود.
- ۸- تَدُوْمُ: مضارع «دام» اجوف واوی «یَدُوْم» می‌شود که در صیغه للغائبه «تَدُوْم» خواهد بود.
- ۱۰- متن زیر را بخوانید سپس پاسخ کامل دهید:
- (الف) نَشَأَ اَوْلَادُ الْخِنْسَاءِ عَلَی الْقِيَمِ الْاِسْلَامِيَّةِ. (ب) لَا، اُسْتُشْهِدَ اَوْلَادُهَا كُلُّهُمْ فِی الْحَرْبِ.
- (ج) حَمَدَتِ الْخِنْسَاءُ اللّٰهَ عَلَیْ هَذِهِ النِّعْمَةِ (استشهاد اولادها) (د) رَبَّتْ نوع فعل: ناقص
- ۱۱- الف) ترکیب کنید:
- کَيْفَ: حال و منصوب محلاً اداء: فاعل و مرفوع خَلَقًا: تمییز و منصوب ها:
- مفعول و منصوب محلاً الطیران: مضاف الیه و مجرور آذان: مستثنی مفرغ و مرفوع به اعراب فاعل
- یادآوری: در اعراب کلمات، به نقش آن‌ها در جمله توجه می‌شود.
- (ب) اشتباهات در تجزیه را تصحیح کنید:
- تَعَوَّدَ: مضارع ← ماضی للغائبه ← للغائب صحیح ← معتل معرب ← مبنی
- الاضحی: جمع مکسر ← مفرد مؤنث ← مذکر منصرف ← ممنوع من الصرف
- منقوص ← مقصور
- یادآوری- تَعَوَّدَ: از باب تَفَعَّل، فعل ماضی معتل در صیغه للغائب می‌باشد و تمام فعل‌های ماضی مبنی هستند.
- الاضحی: اسم مقصور (به دلیل الف مقصوره و کوتاه آن) و مذکر (الف مقصوره که پس از سه حرف اصلی کلمه می‌آید علامت مؤنث است) و بر وزن أَفْعَل، مفرد و غیرمنصرف است.